

Provtagningsanvisning GT, P- Instruktion - Hälsa- och sjukvård Region Gävleborg

Titel: Provtagningsanvisning GT, P-	Dokumentkategori: Instruktion	Omfattning: Hälsa- och sjukvård Region Gävleborg
Dokumentägare: Vårdenhetschef KKTm Norra Hälsingland	Dokumentansvarig: Kvalitetssamordnare KKL	Beslutsinstans: Vårdenhetschef KKTm Norra Hälsingland
Diarienummer: Ej tillämpligt		Datum för översyn: Se giltigt t.o.m.

P - GT

Remiss	<p>Beställning via Cosmic eller LabPortalen. Sökväg Cosmic: Kemi → Mage, tarm. Alt. hittas via sökfunktionen.</p> <p>Reservrutin: Pappersremiss (Remiss 1 Bassortiment, Laboratoriemedicin Region Gävleborg)</p>																											
Provtagning	<p>5 mL Li-Heparin, gelrör, mintgrön propp. Minsta blodmängd 0,5 mL (150 µL plasma).</p> <p>Kan tas kapillärt.</p>																											
Förvaring/transport	<p>Centrifugera provet inom 4 timmar från provtagningen.</p> <p>Centrifugerat prov hållbart: 7 dygn i rumstemperatur 7 dygn i kyl</p> <p>Vid längre tids förvaring hålls provet av och fryses i -20°C. Frysta prover skickas fryst.</p>																											
Analyserande laboratorium	<p>Enheten för Klinisk kemi och transfusionsmedicin i Gävle, Hudiksvall och Bollnäs.</p>																											
Referensintervall	<table> <tr> <td>< 2 v</td> <td>0,20–2,90</td> <td>µkat/L</td> </tr> <tr> <td>2 v–6 mån</td> <td>0,10–1,70</td> <td>µkat/L</td> </tr> <tr> <td>6 mån–7 år</td> <td>0,11–0,27</td> <td>µkat/L</td> </tr> <tr> <td>8–12 år</td> <td>0,15–0,43</td> <td>µkat/L</td> </tr> <tr> <td>13–17 år</td> <td>0,15–0,60</td> <td>µkat/L</td> </tr> <tr> <td>K 18–40 år</td> <td>0,15–0,75</td> <td>µkat/L</td> </tr> <tr> <td>K > 40 år</td> <td>0,15–1,20</td> <td>µkat/L</td> </tr> <tr> <td>M 18–40 år</td> <td>0,15–1,30</td> <td>µkat/L</td> </tr> <tr> <td>M > 40 år</td> <td>0,20–1,90</td> <td>µkat/L</td> </tr> </table>	< 2 v	0,20–2,90	µkat/L	2 v–6 mån	0,10–1,70	µkat/L	6 mån–7 år	0,11–0,27	µkat/L	8–12 år	0,15–0,43	µkat/L	13–17 år	0,15–0,60	µkat/L	K 18–40 år	0,15–0,75	µkat/L	K > 40 år	0,15–1,20	µkat/L	M 18–40 år	0,15–1,30	µkat/L	M > 40 år	0,20–1,90	µkat/L
< 2 v	0,20–2,90	µkat/L																										
2 v–6 mån	0,10–1,70	µkat/L																										
6 mån–7 år	0,11–0,27	µkat/L																										
8–12 år	0,15–0,43	µkat/L																										
13–17 år	0,15–0,60	µkat/L																										
K 18–40 år	0,15–0,75	µkat/L																										
K > 40 år	0,15–1,20	µkat/L																										
M 18–40 år	0,15–1,30	µkat/L																										
M > 40 år	0,20–1,90	µkat/L																										
Svarstid	Dagligen																											
Ackrediterad	Ja																											
Efterbeställning	Kan i undantagsfall efterbeställas inom 4 timmar																											
Patientinformation	Ej tillämpligt																											
Biobanksprov	Nej																											

Kommentarer/övrig upplysning	Hemolys kan ge felaktigt värde
Medicinsk bakgrund/indikation	<p><u>Indikation:</u> Gammaglutamyltransferas (GT) används vid utredning av hepatobiliär sjukdom, särskilt för att värdera om förhöjt ALP har hepatobiliär genes, samt för bedömning av gallstas/kolestas. Kan ha visst värde för uppföljning vid alkoholmissbruk, även om betydligt mer specifika markörer finns.</p> <p>GT katalyserar hydrolys av vissa peptider och finns i flera vävnader. Serumaktivitet härrör främst från levern eller mer specifikt celler i gallgångsepitetet. GT stiger vid de flesta hepatobiliära tillstånd men högst vid gallstas. Parenkymatösa leverskador ger ofta måttliga stegringar. Metabola faktorer såsom steatos kan också ge lätt-måttlig ökning, vilket begränsar specificiteten.</p> <p>Kronisk alkoholkonsumtion är ofta associerad med förhöjt GT; sensitiviteten är relativt hög men specificiteten låg, varför testet inte ensamt diagnostiserar alkoholöverkonsumtion.</p>

Kommunikation och implementering

Dokumentet finns publicerat på samlad sida för provtagningsanvisningar på Samverkanswebben ([Provtagningsanvisningar - Region Gävleborg](#)).

Vid innehållsmässiga ändringar utses också kvalitetssamordnare inom hälso- och sjukvården som extra uppföljare för dokumentet och ansvarar för att uppdateringarna kommuniceras inom berörda verksamhetsområden.

Medverkande och granskare

Dokumentet är framtaget i samarbete med och granskat av metodansvarig och medicinskt ansvarig för metoden.

Senaste revideringar

Datum	Revisionsnr	Ändring
2026-06-11	1	Nytt dokument anpassat utifrån uppdaterad dokumentstyrning, ersätter dok 09-64989 som arkiveras. Uppdatering av medicinsk bakgrund. Mindre redaktionella ändringar utan påverkan på innehåll.